

Kv Billegården 6

RAÄ Lund 73:1/L1988:5459
Lunds stad och kommun, Skåne län
Arkeologisk schaktningsövervakning 2019
Imelda Bakunic Fridén



Titel: Kv Billegården 6
Författare: Imelda Bakunic Fridén
Kulturmiljörapport: 2021:44

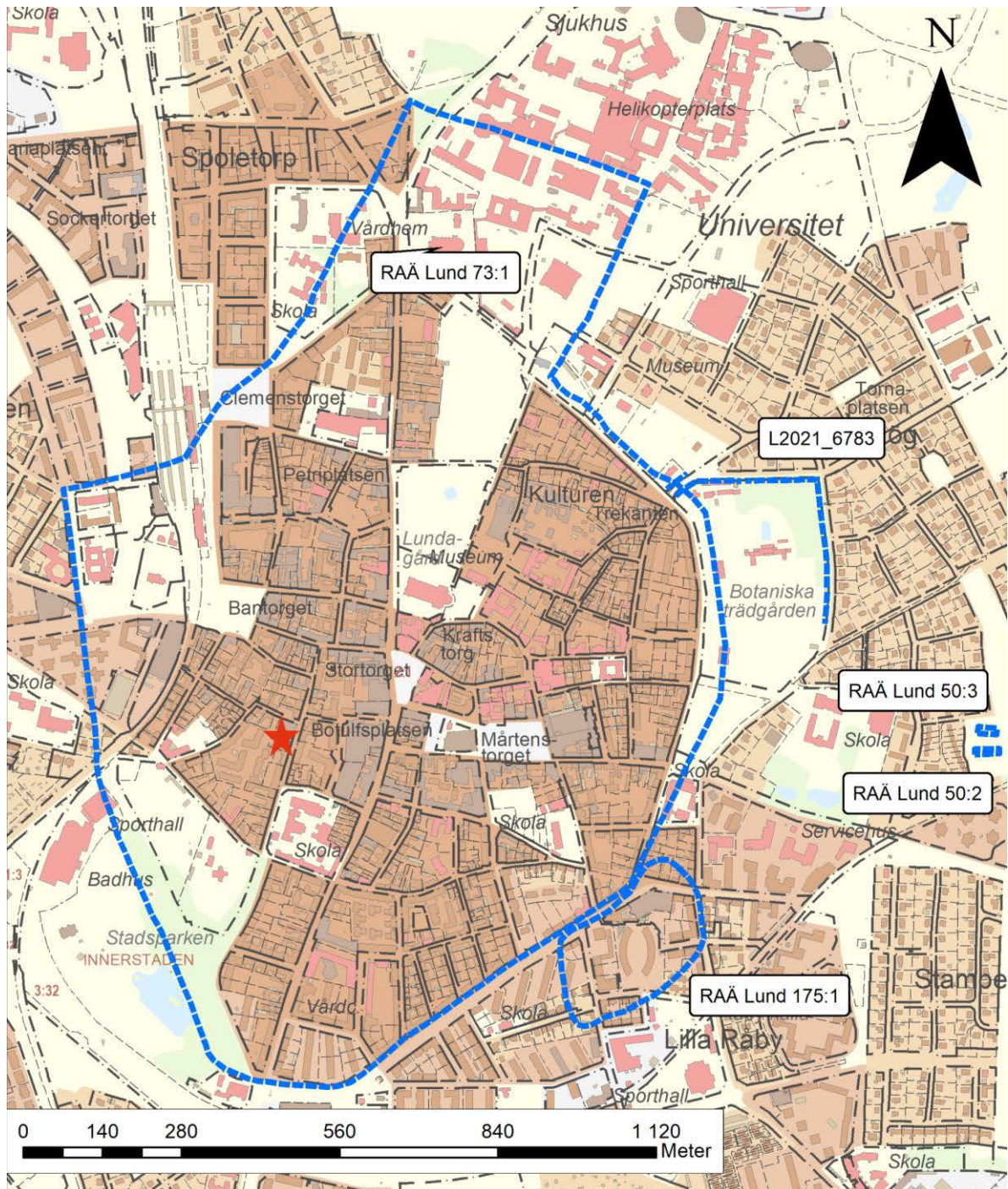
Omslagsbild: Vy över undersökningsområdet, fotografi sedd från väster.
Upphovsrätt: Där inget annat är angivet, enligt Creative Commons licens CC BY

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Inledning	3
Fornlämningsmiljö	3
Tidigare arkeologiska iakttagelser	5
Genomförande och resultat	6
Slutdiskussion	9
Fyra bebyggelsefaser och äldre odlingslager	10
En återblick i kvarteret Billegården	10
Kulturlagerstatus	11
Förslag på fortsatta åtgärder	11
Administrativa och tekniska uppgifter	12
Referenser	13
Bilagor	14
1. Plan- och sektionsritningar	15
2. Makroskopisk analys av jordprov från Billegården 6, Lund	18
3. ¹⁴ C-datering	21

Sammanfattning

- BG 6 i Lund AB har ansökt om tillstånd för ingrepp i fornlämning RAÅ Lund 73:1 på fastighet Billegården 6 i form av schaktningsarbete för ljusbrunnar. I samband med markingreppen har Kulturen genomfört en arkeologisk undersökning i form av en schaktningsövervakning, enligt Länsstyrelsens beslut (Lst. dnr. 431-5569-2019, Kulturens projektnr. A_2018_0048).
- Undersökningsområdet omfattar innergården till fastigheten kv Billegården 6 och schaktet upptogs i östlig-västlig riktning i ett område som till stor del redan omfattades av brunnar och moderna rör.
- Den östra delen av schaktet, vilken bestod av 6,50 löpmeter, schaktades ner till mellan 0,20–0,40 m under befintlig marknivå. Här framkom moderna brunnar, bärlager samt fyllningar i befintliga rörschakt.
- Den västra delen av schaktet utgjordes av 3,50 löpmeter och schaktades ned till 1,20 m under befintlig marknivå. Det påträffades äldre intakta kulturlager ned till 1,20 m djup. Under asfalt och bärlager påträffades det bland annat raseringsmassor, nedgrävningar, intakta äldre kulturlager, en syllstensrad, ett flertal golvnivåer samt tegelmurar från två olika byggnader.
- Lämningarna tolkas representera fyra olika bebyggelsefaser som ägt rum på samma plats inom kv Billegården 6.



Figur 1. Lunds stad, fornlämning 73:1 mot bakgrund av fastighetskartan, med platsen för undersökningen markerad med en röd stjärna. © Lantmäteriet.

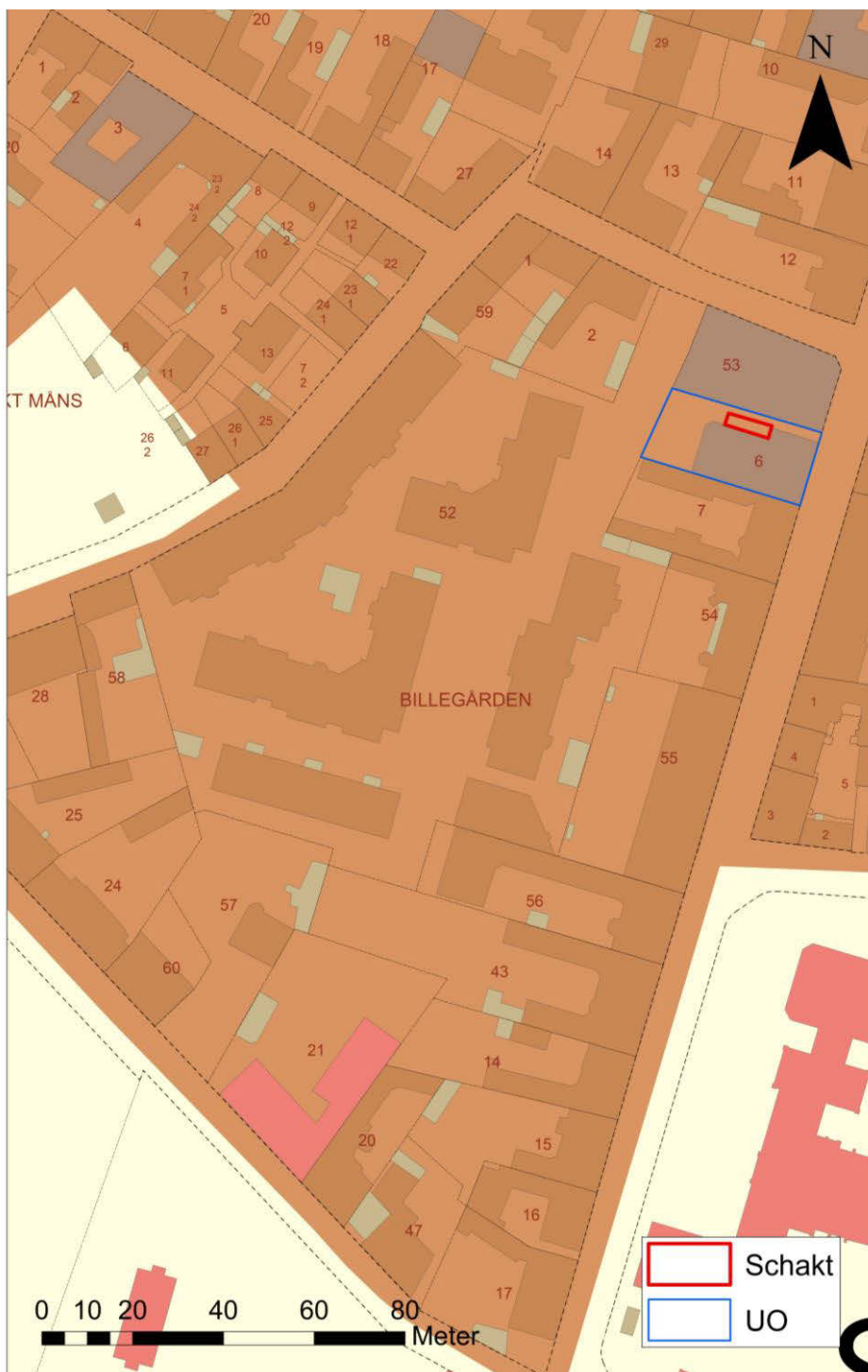
Inledning

BG 6 i Lund AB har ansökt om tillstånd för ingrepp i fornlämning RAÄ Lund 73:1 på fastighet Billegården 6 (figur 2) i form av schaktningsarbete för ljusbrunnar. I samband med markingreppen har Kulturen genomfört en arkeologisk undersökning i form av en schaktningsövervakning, enligt Länsstyrelsens beslut (Lst. dnr. 431-5569-2019, Kulturens projektnr. A_2018_0048).

Fornlämningsmiljö

Kv Billegården är beläget i den västra delen av Lunds medeltida stadsområde. Kvarteret avgränsas av gator av medeltida ursprung: Grönegatan i öster, Svanegatan i sydväst och Sankt Mångatan i nordväst (Andrén 1984:19). Med största sannolikhet har kvarterets form uppkommit i det förhållande att de två västliga gatorna sträckt sig mot en gemensam öppning i stadens befästningsverk intill sockenkyrkan Sankt Måns (Johansson Hervén 1999:2).

I jämförelse med Anders Andréns rekonstruktion av det medeltida Lunds tomtindelning under 1500-talet ligger undersökningsområdet på platsen för den östra delen av tomt 256:2. Under 1500-talet fick kvarteret Billegården sitt namn efter adessläkten Bille som ägde en gård i norra delen. Gårdens äldsta skriftliga belägg är från år 1547 då den omnämns som *Torbern Billes egna gård*. Släktens ägande av gården tros dock vara äldre än så, detta på grund av att år 1553 omnämns åter igen Torbern Bille, då även nedtecknad som *fädernegård*, som Torbern Bille hade ärvt av sin fader (Andrén 1984:105). Andrén noterar även att, enligt muntliga uppgifter från slutet av 1800-talet eller början av 1900-talet, har det påträffats en grundmur i av gråsten, tegel och kalk på tomten, troligen rester efter ett rivet tegelhus.



Figur 2. Undersökningsområdet (markerat i blått) och det upptagna schaktet markerat i rött, mot bakgrund av fastighetskartan © Lantmäteriet.

Tidigare arkeologiska iakttagelser

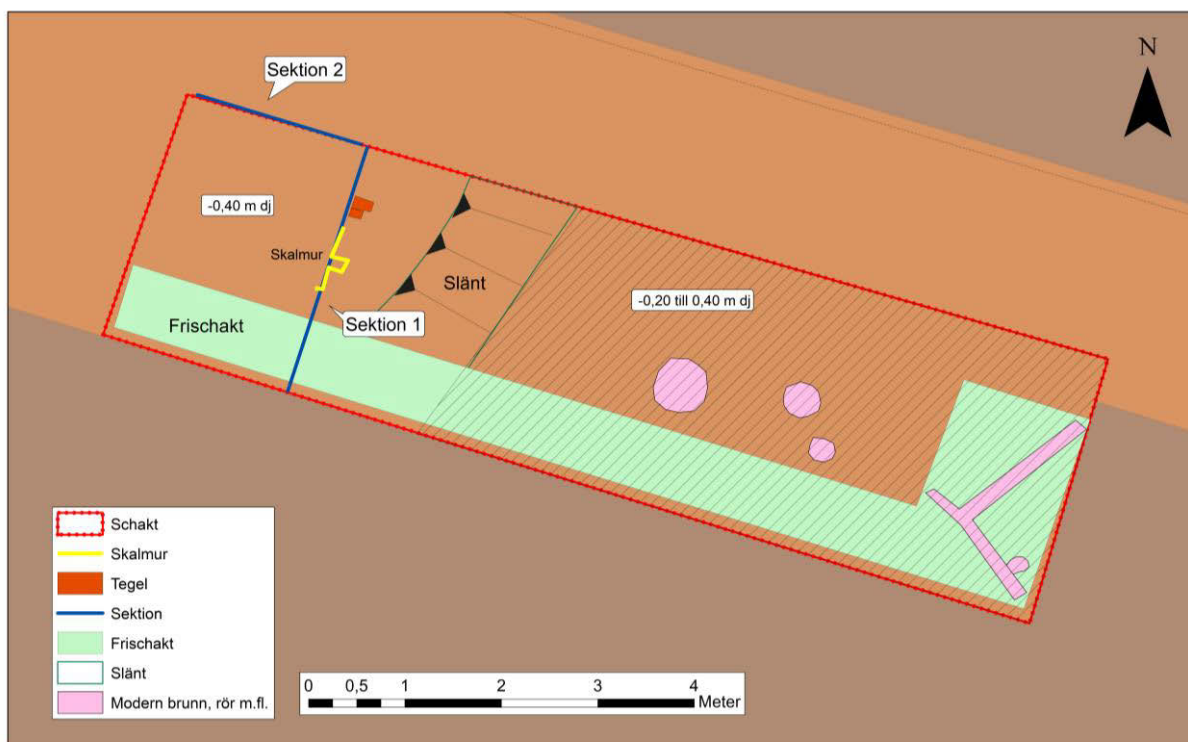
Inom fastigheten kv Billegården har det tidigare genomförts ett flertal undersökningar, främst inom fastighetens västra och södra del. Kvarteret Billegården är beläget inom ett område i Lund där den arkeologiska kunskapsnivån varit relativt låg före år 1999. Sedan år 1999 har ett flertal arkeologiska för- och slutundersökningar genomförts i kvarteret, vilket har ökat kunskapen om kvarteret avsevärt. Här följer ett urval av de undersökningar och resultat som dokumenterats i de angränsade tomterna genom åren i kv Billegården, med information hämtad från Kulturens LA-arkiv om inget annat anges.

År	Fastighet och iakttagelser:
1938	Kv Billegården 17 Gravar och en kapitälkrans av sandsten (sockenkyrkan Sankt Peter).
1952	Kv Billegården 6 Grävning för oljetank, påträffades en ugn av murtegel och gråstenar.
1984	Kv Billegården 3 Schakt för avlopp, påträffades grundmurar sannolikt efter "Billegården".
1986	Kv Billegården 8–9 Rörschakt, det påträffades en förmodad ugn och lergolv. Kulturlagerdjup 1,40 m.
1999	Kv Billegården 6 (aktuellt undersökningsområde) Förundersökning i samband med en planerad tillbyggnad. Det påträffades kulturlager med bevarat organiskt material i en stor omfattning (Johansson Hervén 1999).
1999	Kv Billegården 6 (aktuellt undersökningsområde) En slutundersökning genomfördes till följd av förundersökningen som tidigare genomförts. Det var den centrala delen av Billegårdens tomt som omfattades av undersökningen. Undersökningen visade en komplex fornlämningsbild som representerade tiden från Lunds grundläggning till nuvarande bebyggelse (1876). Bland annat påträffades en flankerande byggnad till Billeättens stenhus som var uppfört i korsvirkesteknik och med fack fyllda med storstenstegel. Ytterligare en välbevarad huslämning från 1300-talet påträffades. Huslämningen uppvisade rumsindelning med olika golvbeläggningar i form av stenläggning respektive ett lergolv. Den äldsta delen av stratigrafien visade på en relativt ringa kulturlagertillväxt under 1000- och 1100-talen. Dock fanns mycket bebyggelsepåspår som stolphål och väggrännor. Resultaten pekar på att området ingått i det ursprungliga bebyggelseområdet från 900-talets andra hälft (Gardelin in prep).
2013	Kv Billegården 21 En slutundersökning genomfördes år 2013, där det framkom byggnadsrester från flera hushåll och odlingsspår. Bebyggelse tycks ha etablerats tidigt, cirka år 990–1050. De äldsta lämningarna på platsen utgjordes av odlingsspår i äldre marklager, men även den övre delen av moränleran uppvisade spår av odling (Balic 2020).

Genomförande och resultat

Undersökningsområdet omfattar innergården till fastigheten kv Billegården 6 (figur 2) och schaktet upptogs i östlig-västlig riktning i ett område som till stor del omfattades av brunnar och moderna rör. Undersökningsschaktet omfattade 3×10 m, med en volym av närmare 20,5 m³. Längs med hela schaktets södra långsida fanns även ett cirka 0,80 m brett frischakt hörande till befintlig bebyggelse.

Den östra delen av schaktet (figur 3), vilken bestod av cirka 6,50 löpmeter, schaktades ner till mellan 0,20–0,40 m under befintlig marknivå. Här framkom moderna brunnar, bärlager samt fyllningar i befintliga rörschakt. Därför har inga äldre konstruktioner eller lager dokumenterats i plan. Därefter upptogs en slänt cirka 1,20 m brett, mot västra riktningen.



Figur 3. Schaktöversikt och de upprättade sektioner mot bakgrund av fastighetskartan. Schaktdjup 0,20 m till 0,40 m, konstruktion 2a-b (skalmur). © Lantmäteriet.

Den västra delen av schaktet utgjordes av 3,50 löpmeter och schaktades ned till 1,20 m under befintlig marknivå. Här framkom bland annat flera faser av golvlager samt rester av konstruktioner. Två sektioner upprättades i schaktets västra del, sektion 1 och 2 (figur 3, bilaga 1).

Västra schaktdelen

Lagerföljden från asfalten och bärlagret bestod av kulturlager (lager 1, bilaga 1) bestående av mörkbrun lerig silt med inslag av djurben, tegel och magert kalkbruk vid 0,35 m djup. På samma nivå, i den södra riktningen (se sektion 1, bilaga 1) påträffades en öst-västligt orienterad skalmur (figur 4, konstruktion 2, bilaga 1) i rött tegel, vilken preliminärt bedömdes vara från 1600-talet (baserat på frånvaron av yngre material).

Därunder påträffades ett lergolv (lager 30), följt av ett lager med bränd lera (lager 22) som möjligen kan tolkas vara ytterligare ett golvlager. Vid ungefär samma nivå, i sektion 1 östra del påträffades ett tunt lager (lager 20), bestående av organisk silt, möjligen gödsel eller trä. Därunder framkom lager 21 som tolkades vara påförda utjämningsmassor (bilaga 1).



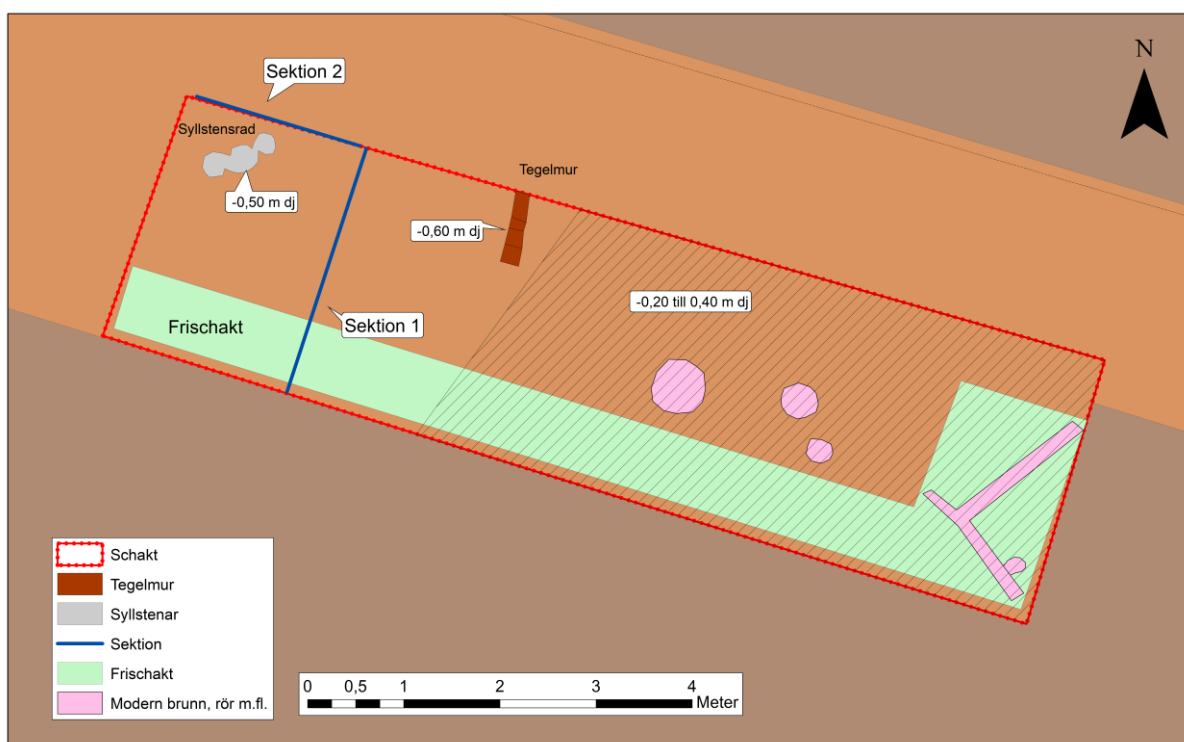
Figur 4. Vy över sektion 1, fotografiet taget från öster.

En syllstensrad (konstruktion 36) påträffades vid ett djup av cirka 0,50 m i schaktets nordvästra hörn (figur 5, bilaga 1). Enligt dokumentationen från slutundersökningen som gjordes år 1999, fanns en

syllstenstensrad i anslutning till den västra delen av det aktuella schaktet, på ett djup av cirka 0,60 till 0,80 m djup. I samband med dess dokumentation år 1999 bedömdes dateringen av konstruktionen till 1500–1600-talen, dvs tidigmodern tid.

På 0,6 m djup framkom ytterligare en tegelmur, med nord-sydlig orientering (figur 5, konstruktion 3, bilaga 1) i schaktets norra del. Den yngsta av tegelmurarna (konstruktion 2) bedöms vara från tidigmodern tid (1600-tal) och konstruktion 3 anses därmed vara äldre.

På den västra sidan om tegelmuren (konstruktion 3) framkom ett lergolv med lera, där det översta skiktet var bränt (lager 4, bilaga 1). Ett makrofossilprov togs i lager 4 (PM 2, bilaga 2) som påvisade ett mindre inslag av benfragment och kulslagg i jorden. Det är svårt att tolka byggnadens aktivitet på plats utifrån analysen, men det tyder på att någonstans i närheten har det funnits en smedja eller en härd för matlagning. Vidare skickades ett prov till ¹⁴C-analys från lergolvet (lager 4, PM2, Ua-66 928, bilaga 3) och gav en daterade till tiden omkring 1040–1223 e.Kr.



Figur 5 Schaktöversikt och de upprättade sektioner mot bakgrund av fastighetskartan. Schaktdjup -0,50 m till 0,60 m, konstruktion 36 (syllstensrad) och 3 (tegelmur). © Lantmäteriet.

Ytterligare lergolvsrester påträffades (lager 4, 25, 27, 29 och 30, bilaga 1) och mellan dessa påträffades bland annat utjämnings- och rivningsmassor (exempelvis lager 21, figur 5).

Vid cirka 0,80 m djup framkom ett odlingslager (lager 9, figur 6) bestående av svart lerig silt med träkolinslag. Ett makrofossil prov togs i lagret (PM1, bilaga 2) som påvisade att trots förekomsten av köksavfall och spår av stalldynga, är dessa vanliga i en urban miljö och kan inte bekräfta sådana tolkningar för just detta lager. Sammantaget med den stratigrafiska tolkningen av lagret som odlingsjord kan det dock ses som ett styrkande av den tolkningen (bilaga 2). Vidare skickades ett prov till 14C-analys från odlingslagret (lager 9, PM1, Ua-66927, bilaga 3) och gav en datering till tiden omkring 965–1031 e.Kr.

Slutdiskussion

Sammanfattningsvis kan sägas att det påträffades intakta äldre kulturlager samt konstruktioner från tidig medeltid till tidigmodern och historisk tid (tabell 1). Lämningarna tolkas representera fyra olika bebyggelsefaser inom kv Billegården 6, vilka tyder på en tidig etablering i detta område i Lunds stad samt bebyggelsekontinuitet på platsen.

Djup (under markyta)	Lager/Konstruktion	Tolkning	Datering
-0,35 m	Konstruktion 2	Skalmur	1600-tal
-0,50 m	Konstruktion 36	Syllstensrad	1500–1600 tal.
-0,60 m	Konstruktion 3	Tegelmur	Äldre än konstruktion 2 och 36.
-0,70 m	Lager 4	Lergolv	1040–1223 e.Kr.
-0,80 m	Lager 9	Odlingslager	965–1031 e.Kr.

Tabell 1. Sammanfattning av preliminära dateringar och ¹⁴C-dateringar på konstruktioner samt lager som påträffats i nordvästra delen av undersökningsschaktet i Kv Billegården 6.

Fyra bebyggelsefaser och äldre odlingslager

Den första bebyggelsefasen är en tidig etablering på platsen och även en av de äldsta i Lunds stad, med datering från cirka 965–1031 f.Kr. I den understa nivån bestod bebyggelsefasen av ett lergolv (29) och en möjlig trampyta (10) samt en konstruktion (23a), för att sedan komma att användas som ett odlingslager (5, 9, 24). I schaktets sydvästra del syntes resterna från destruktionsen av en eventuell vägg eller ugnskonstruktion (23b).

När området brukats färdigt kom en andra bebyggelsefas att ta sin gång någon tid under perioden 1040–1223 e.Kr., där de understa nivåerna bestod av tre rester av lergolv (4, 25 och 27). Mest troligt rör det sig om två olika byggnadskonstruktioner och olika rumsindelningar. Efter den andra bebyggelsefasen verkar en utjämning av marken ha skett i form av ett utjämningslager (21) som förberedande inför nästa bebyggelsefas. Utjämningslagret representerade en ny markhorisont.

Den tredje bebyggelsefasen bestod av en nedgrävning av en möjlig murkonstruktion (33), en tegelmur (3), möjligt lergolv (7), lergolvsrester (8) samt en syllstensrad (36) som lades ut på den nya markhorisonten. Nedgrävningen för en möjlig murkonstruktion (33) och raseringsfyllningen (34) i denne, kan tyda på en plundrad mur som stått på platsen. Tegelmurens (3) karaktär ger en trolig datering till tidigmodern tid, det vill säga någon gång mellan 1500–1600-talet, dock äldre än konstruktion 2 samt 36.

Följt efter den tredje bebyggelsefasen ses resterna av raseringsmassor på plats (2c, 11, 26, 34) samt ett återställande av raseringsskedet (28) i den östra riktningen av västra schaktdelen, medan på den västra sidan förbereddes en fjärde bebyggelsefas. Den fjärde bebyggelsefasen har troligen skett någon gång under 1600-talet och bestod av ett golvlager (22), rester av en skalmur (2a-b) och ett brukningslager (20).

En återblick i kvarteret Billegården

Den arkeologiska kunskapsnivån som tidigare varit relativt låg före år 1999 för detta kvarter, har genom åren ökat anmärkningsvärt. Från 1999 års undersökningar inom fastigheten har det bland annat påträffats en flankerande byggnad som var uppförd i korsvirkesteknik och med fack fyllda med storstenstegel. Ytterligare en välbevarad huslämning från 1300-talet påträffades som påvisade rumsindelningar med olika golvbeläggningar. Den äldsta delen av stratigrafien visade på en relativt

ringa kulturlagertillväxt under 1000- och 1100-talen. Dock fanns mycket bebyggelsesår som stolphål och väggrännor. Resultaten pekar på att området ingått i det ursprungliga bebyggelseområdet från 900-talets andra hälft (Gardelin in prep), vilket väl överensstämmer med resultaten från aktuell undersökning inom kv Billegården 6.

Vidare intressant är det att kort belysa kvarterets tidiga roll som en del av Lunds etablering. Förutom att det inom aktuellt kvarter påträffats lämningar med tidig medeltida datering, har det likaså påträffats tidiga lämningar även i kvarterets södra del (kv Billegården 21). Bebyggelsen i den södra delen av kvarteret tros ha etablerats cirka år 990–1050, med de äldsta lämningarna som utgjordes av odlingsår i ett äldre marklager.

Kulturlagerstatus

Undersökningsschaktet begränsades i söder samt i öster av moderna inslag såsom brunnar och rör, trots detta fanns på platsen relativt god bevarad stratigrafi kvar. I nordvästra schaktdelen påträffades äldre intakta kulturlager ned till 1,20 m djup. Under asfalt och bärlager har det bland annat påträffats raseringsmassor, nedgrävningar, intakta äldre kulturlager, en syllstensrad, fem golvnivåer samt tegelmurar från två olika byggnader. Även organiskt material, i form av djurben och gödsel/trä fanns bevarat.

Förslag på fortsatta åtgärder

Arbetet är avslutat. Inga vidare åtgärder krävs.

Administrativa och tekniska uppgifter

Länsstyrelsens dnr	431-5569-2019
Fornlämningsnr	RAÅ Lund 73:1
Lämningsnr, fornreg	L1988:5459
Kulturens projektnr	A_2018_0048
Trakt/kvarter/fastighet	Kv Billegården 6
Socken	Lunds stad
Kommun	Lund
Län	Skåne
Typ av exploatering	Schaktningsarbete för ljusbrunnar.
Uppdragsgivare	BG 6 i Lund AB
Typ av undersökning	Schaktningsövervakning
Ansvarig institution	Kulturen
Fältarbetsledare	Jan Kockum
Övrig personal	-
Fältarbetstid	2019-04-02 – 2019-05-02
Fälttid, arkeolog, tim	19 h
Fälttid, maskin, tim	-
Yta, m²	30 m ²
Kubik, m³	20,5 m ³
Schaktmeter, m	10 m
Fyndmaterial	Inga fynd tillvaratogs.
Ritning, dokumentation	2 st A3 ritfilm: 2 sektionsritningar skala 1:20, 1 planritning skala 1:100, Digitala inmättningsfiler i Kulturens stads-GIS
Foto	10 digitala fotografier
Analyser	2 st makrofossilanalyser, 2 st ¹⁴ C-dateringar.
Arkivmaterial, förvaring	Kulturens LA-arkiv under fastighetsbeteckningen Billegården 6.

Referenser

Andrén, A. 1984. Lund. Tomtindelning, ägostruktur, sockenbildning. RAÄ & SHM rapport. Medeltidsstaden

Balic, I. 2020. Billegården 21. Fornlämning RAÄ Lund 73:1/Lämningsnr 1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning och slutundersökning 2013. Kulturmiljörapport 2020:61.








Gardelin, G. (in prep.). Kv Billegården 6, Lund. Arkeologisk slutundersökning 1999.

Johansson Hervén, C. 1999. Kv Billegården 6, Lund. Arkeologisk utredning och förundersökning 1999. Arkeologiska arkivrapporter från Lund, nr 80. Kulturen, Lund.

Bilagor

1. Plan- och sektionsritningar
2. Makroskopisk analys av jordprov
3. ^{14}C -datering

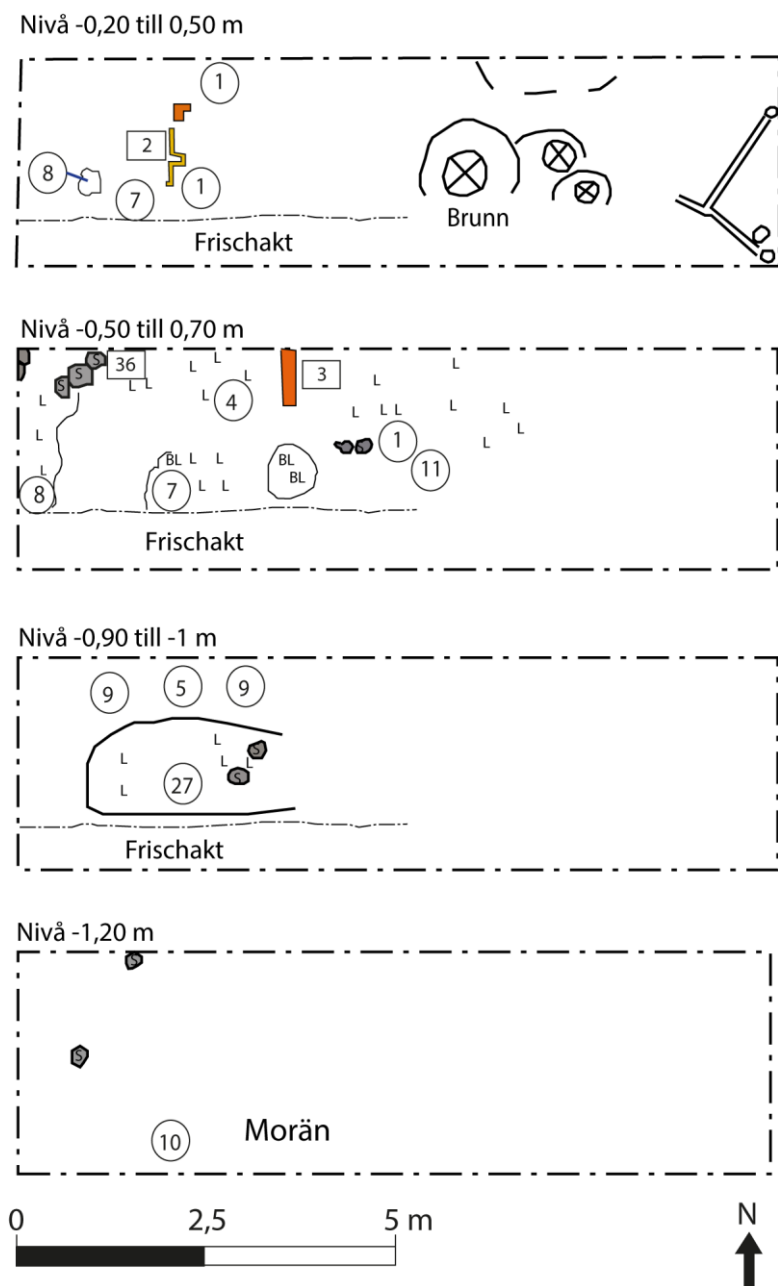
Teckenförklaring - symboler

	Stolphål		Nedgrävning
	Konstruktion		Fyllning
	Sten		Lager
	Moderna rör, kablage, brunn etc.		

**Vissa mindre avvikelser kan förekomma gällande moderna rör, ledningar, kablage etc.*

1. Plan- och sektionsritningar

1.1 Planritningar



1. Mörkbrun lerig silt med inslag av djurben och tegel, magert med kalkbruk. Kulturlager.

2a-b. Rött tegel, lagd i magert vitt kalkbruk. Tegelstorlek ca 12×8×28 cm stora. Skalmur troligen 1600-tal. 2c. Mörkbrun silt med kalkinslag och tegelfragment. Fyllning, raseringsmassor

3. Konstruktion, tegelmur.

4. Tunt lager (6 cm tjockt) med bränd lera följt av lera. Lergolv. Datering till år 1040–1223 e.Kr.

5. Mörkbrun svart sotig silt, samma som lager 9. Odlingshorisont.

7. Bränd lera med vitt kalkbruk. Fynd av keramik, yngre rödgods, tillvaratogs ej. Möjligt lergolv. -0,40 m dj.

8. Lera. Golvrester. -0,50 m dj.

9. Svart lerig silt med träkolinslag. Odlingshorisont. Datering till år 965–1031 e.Kr.

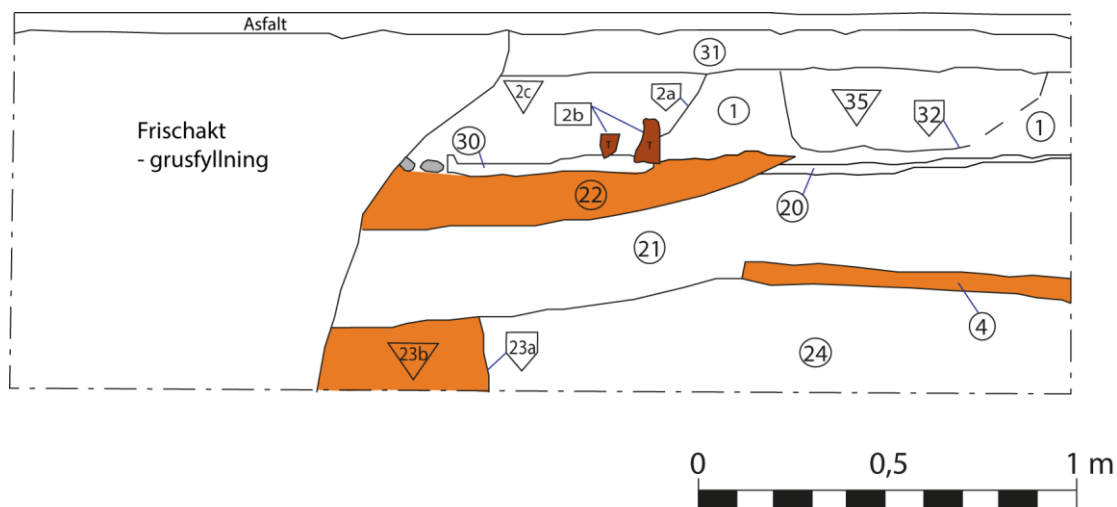
10. Lera, morän. Mindre område i SV schaktet var svart siltig lera.

11. Raseringsmassor möjligen från tegelmur 3.

27. Lera. Lergolv.

36. Syllstensrad. Troligen 1500-1600tal.

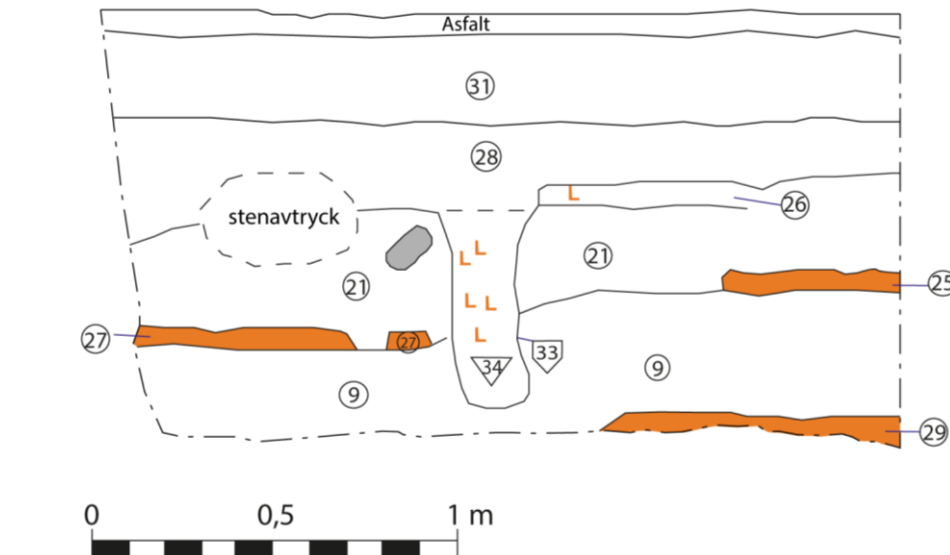
1.2. Östra sektionen, Sektion 1



Lagerföljden

1. Mörkbrun lerig silt med inslag av djurben och tegel, magert med kalkbruk. Kulturlager.
- 2a-b. Rött tegel, lagd i (magert, vitt) kalkbruk. Tegelstorlek cirka 12×8×28 cm stora. Skalmur, troligen 1600-tal.
- 2c. Mörkbrun silt med kalkinslag och tegelfragment. Fyllning, raseringsmassor.
4. Tunt lager (6 cm tjockt) med bränd lera följt av (obränd) lera. Lergolv. PM2. Datering till år 1040–1223 e.kr.
20. Mörkbrun humös organisk silt, möjligen gödsel eller trä. Brukningslager, äldre markhorisont.
21. Mörkbrun humös silt med inslag av småsten och tegel. Påförda utjämningsmassor, utjämningslager.
22. Mörkbrun silt med bränd lera. Möjligt lergolv.
- 23a. Nedgrävning för möjlig vägg eller ugnskonstruktion.
- 23b. Bränd lera blandat med lera. Möjligtvis destruktionslager av raserad vägg eller ugn.
24. Mörkbrun sotinblandad lerig humös silt. Litet inslag av tegel. Odlingshorisont.
30. Magert, vitt kalklager. Del av konstruktion 2.
31. Makadam. Bärlager
32. Nedgrävning. Troligen från äldre rörschakt.
35. Beige sand och grus. Fyllning, innehållandes makadam. Modern.

1.3. Norra sektion, Sektion 2



Lagerföljden

- 9. Svart lerig silt med kolinslag. Odlingshorisont. Samma lager som lager 5. PM1. Datering till år 965–1031 e.kr.
- 21. Mörkbrun humös silt med inslag av småsten och tegel. Påförda utjämningsmassor, utjämningslager.
- 25. Tunt lager (6 cm tjockt) med bränd lera följt av lera. Lergolv.
- 26. Lera och kalk. Rivningsmassor.
- 27. Lera. Lergolv.
- 28. Mörk lerig silt. Utjämningslager.
- 29. Lera. Möjligt lergolv.
- 31. Makadam. Bärlager
- 33. Nedgrävning. Möjligtvis murkonstruktion.
- 34. Mörk lerig silt med lera. Fyllning. Rivningsmassor av plundrad mur.

2. Makroskopisk analys av jordprov från Billegården 6, Lund

Teknisk rapport

Jens Heimdahl, Arkeologerna – Statens historiska museer 2020-05-25

Bakgrund

Under den arkeologiska undersökningen av kulturlager vid Billegården 6 i Lund 2018 (Projekt A_2018_0048, Lst dnr 431-5569-2018) insamlades två jordprover för makroskopisk analys med fokus på växtrester. De provtagna kontexterna bestod av en möjlig odlingshorisont och ett lergolv, och syftet med analysen var att undersöka lagrens makroskopiska innehåll i syfte att tolka deras tillkomstmiljö. Målsättningen har också varit att välja ut lämpligt material för ¹⁴C-analys. Provet inkom till laboratoriet i slutet av december 2019.

Metod och källkritik

Provtagningen genomfördes av arkeologerna under utgrävningen och hade torrvolymen på omkring en liter jord. Inkommen till laboratoriet preparerades provet genom flotation enligt metod beskriven av Wasylukowa (1986) och våtsiktades i siktare med minsta maskstorlek 0,25 mm. Även den kvarvarande flotationsresten av tyngre minerogent material våtsiktades och genomsöktes. Identifieringen av materialet skedde under ett stereomikroskop med 7–100 gångers förstoring. I samband med bestämningarna utnyttjades litteratur (främst Cappers m. fl. 2012) samt referenssamlingar av recenta fröer. Den makroskopiska analysen har främst behandlat växtmakrofossil (som inte är ved eller träkol), men även puppor, fekalier, smältor, slagg, ben mm har eftersökts.

De provtagna lagren definierades med skarpa kontakter som visar att den postdepositionella bioturbationen varit begränsad. Materialet bedöms huvudsakligen ligga *in situ* sedan övergivandet och eventuell omlagring av material har således skett *innan* depositionstillfället.

Analysresultat

I resultattabellen har det material som inte är förkolnade fröer och frukter kvantifierats enligt en grov relativ skala 1–3 prickar, där 1 prick innebär förekomst av enstaka (ca 1-5 st.) fragment i hela provet. 2 prickar innebär att materialet är vanligt – att det i stort sett hittas i alla genomletningar av de subsamplingar som görs. 3 prickar innebär att materialet är så vanligt att de kan sägas vara ett av de dominerande materialen i provet och man hittar det var man än tittar.

Billegården 6 Lund 2020			Prov	1	2
			Lager/Kontext	9	4
Kontextbeskrivning			Odlingshorisont?	Lergolv	
			Volym (l)	1,2	0,8
Förkolnade vedartade växter	Träkol		•••	••	
	Kvistfragment		•		
Köksavfall	Benfragment			•	
	Fiskfjäll och stora fiskben		•		
Övrigt	Slagg			•	
	Smälta		•		
Oförkolnade fröer/frukter					
Ospec.	Slankstarr	<i>Carex flacca</i>	1		
Odlat	Fläder	<i>Sambucus nigra</i>	1	2	
Förkolnade fröer/frukter					
Odlat	Ärt	<i>Pisum sativum</i>	1		

Diskussion

Materialet i proverna var relativt nedbrutet, bland det oförkolnade materialet fanns ingen träflis bevarat och endast mycket motståndskraftigt frömaterial i slitet skick. Då proverna insamlats från olika kontexter diskuteras de här var för sig.

Prov 1: Odlingshorisont

Innehållet av köksavfall (förkolnad ärt och fiskfjäll) samt förekomst av starr som i detta sammanhang kan tolkas som spår av stalldynga, passar väl in i ett sammanhang som odlingsjord. Detta typ av material är dock så pass vanlig i urbana sammanhang att de inte självständigt kan bekräfta en sådan tolkning. Sammantaget med den stratigrafiska tolkningen av lagret som odlingsjord kan det dock ses som ett styrkande av den tolkningen. I detta material är den förkolnade ärtan ett lämpligt dateringsmaterial. Eftersom hushållsavfall kontinuerligt tillförs odlingsjordar är det rimligt att ärtans dödsögonblick (som är det som dateras) är samtida med odlingsfasen.

Prov 2: Lergolv

I materialet på lergolvet påträffades benfragment och kulslag (även kallat 'smidesloppa'). Inget av dessa material förekommer i stor mängd och kan vittna om byggnadens huvudsakliga användning, men troligtvis är vi i närheten av en smedja där härden också nyttjats för matlagning.

Referenser

Cappers, R. T. J., Bekker, R. M. & Jans, J. E. A., 2012: *Digital Seed Atlas of the Netherlands*, (2nd edition). Groningen Institute of Archaeology. Groningen

Wasylikowa, K., 1986: Analysis of fossil fruits and seeds. I Berglund, B. E. (ed.): *Handbook of Holocene Palaeoecology and Palaeohydrology*. John Wiley & Sons Ltd. 571-590

3. ^{14}C -datering



UPPSALA UNIVERSITET

Angströmlaboratoriet

Tandemlaboratoriet

Resultat av ^{14}C datering av makrofossil och träkol från Billegården 6, Lund, Skåne. (p 2949)

Förbehandling av makrofossiler:

1. 1 % HCl tillsätts (10 h, under kokpunkten) (karbonat bort).

2. 0,5 % NaOH tillsätts (1 h, 60 °C). Löslig fraktion fälls genom tillsättning av konc. HCl.

Fällningen som till största delen består av humusmaterial, tvättas, torkas och benämns fraktion SOL. Olöslig del, som benämns INS, består främst av det ursprungliga organiska materialet. Denna fraktion ger därför den mest relevanta åldern. Fraktionen SOL däremot ger information om eventuella föroreningars inverkan.

Före acceleratorbestämningen av ^{14}C -innehållet förbränns det tvättade och intorkade materialet, surgjort till pH 4, till CO_2 -gas som i sin tur grafiteras genom en Fe-katalytisk reaktion. I den aktuella undersökningen har fraktionen INS daterats.

Förbehandling av träkol:

1. Synliga rottrådar borttages.

2. 1 % HCl tillsätts (10 h, under kokpunkten) (karbonat bort).

3. 1 % NaOH tillsätts (10 h, under kokpunkten). Löslig fraktion fälls genom tillsättning av konc. HCl. Fällningen som till största delen består av humusmaterial, tvättas, torkas och benämns fraktion SOL. Olöslig del, som benämns INS, består främst av det ursprungliga organiska materialet. Denna fraktion ger därför den mest relevanta åldern. Fraktionen SOL däremot ger information om eventuella föroreningars inverkan.

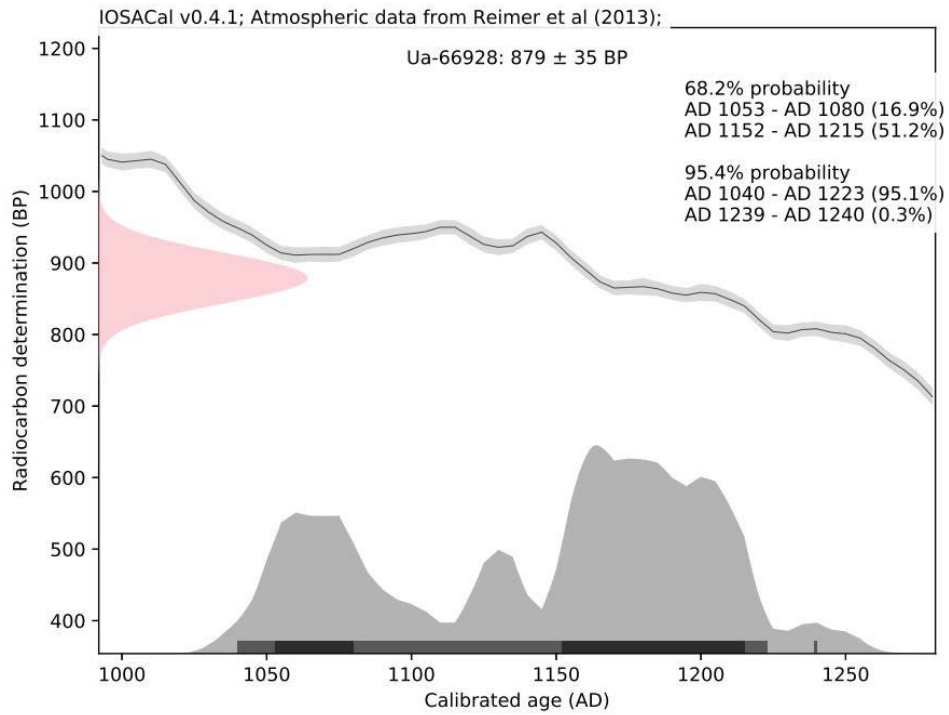
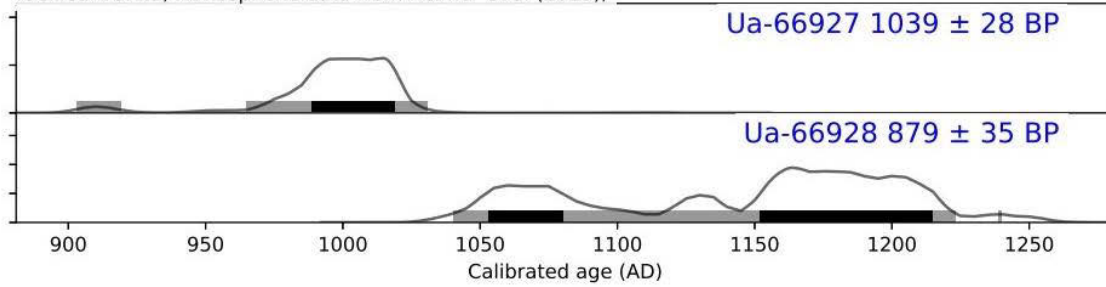
Före acceleratorbestämningen av ^{14}C -innehållet förbränns det tvättade och intorkade materialet, surgjort till pH 4, till CO_2 -gas som i sin tur grafiteras genom en Fe-katalytisk reaktion. I den aktuella undersökningen har fraktionen INS daterats.

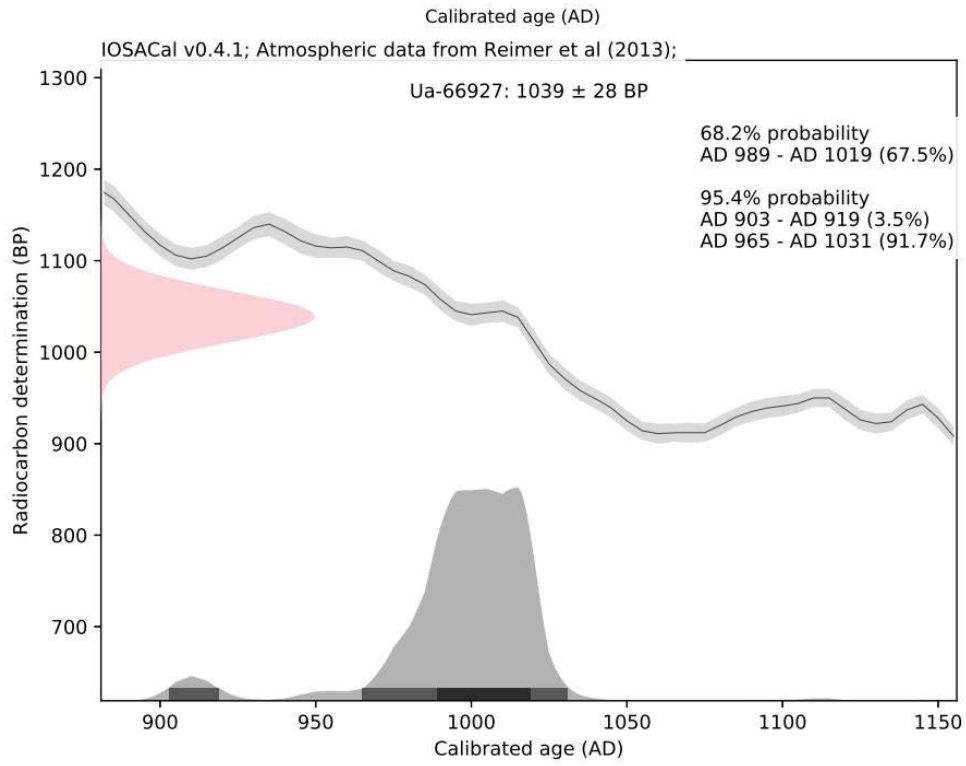
Med vänliga hälsningar, Karl Håkansson.

RESULTAT			
Labnummer	Prov	$\delta^{13}\text{C}_{\text{‰}}$ V-PDB	^{14}C age BP
Ua-66927	PM1	-22,7	1 039 ± 28
Ua-66928	PM2	-27,0	879 ± 35

Kalibreringskurver

IOSACal v0.4.1; Atmospheric data from Reimer et al (2013);





2021

- 2021:1 Botanicum 15, Lund. RAÄ Lund 73:1/L1988:5459, Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2016. Aja Guldåker.
- 2021:2 Hustoftagårdens halmtak. Hustofta 3:6. Höganäs kommun, Skåne län. Antikvarisk medverkan 2020. Henrik Borg.
- 2021:3 Kv Paradis 51, RAÄ Lund 73:1 / L1988:5459, Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologiska schaktningsövervakningar 2018. Adam Hultberg.
- 2021:4 Hörby kyrka, Hörby socken, Hörby kommun, Skåne län. Antikvarisk medverkan. Carita Melchert.
- 2021:5 Sankt Måns 21. /RAÄ Lund 73:1/. Lämningsnr L1988:5459. Lunds stad & kommun, Skåne län. Arkeologisk förundersökning samt. schaktningsövervakning 2020. Sofia Lindberg.
- 2021:6 Kv Sankt Thomas 39, Lund. Fornlämning RAÄ Lund 73:1/Lämningsnr L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning, geoteknik 2018. Aja Guldåker.
- 2021:7 Clemenstorget. RAÄ Lund 73:1 / L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2019–2020. Linnea Lidh.
- 2021:8 Kv Myntet 10, Lund. RAÄ Lund 73:1 / L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2020. Linnea Lidh.
- 2021:9 Kv Domkyrkan 1, Lund Ändring av västportalens trappa på Lunds Domkyrka. Fornlämning RAÄ Lund 73:1/ Lämningsnr L1988:5459, Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2010. Gertie Ericsson.
- 2021:10 Kv Sankt Peter 27, RAÄ Lund 73:1 / L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2020. Adam Hultberg.
- 2021:11 Lunds Domkyrka, södra korsarmens trappa och fasader. Lunds stad och kommun, Skåne län. Byggnadsarkeologisk undersökning 2020. Adam Hultberg.
- 2021:12 Glemmingebro medborgarhus. Glemminge 137:1. Ystads kommun, Skåne län. Byggnadsminnesutredning 2021. Henrik Borg.
- 2021:13 Kv Tegnér 2 och 7. RAÄ Lund 73:1 / L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2020. Linnea Lidh.
- 2021:14 Brunnsgratan och Östra Vallgatan. RAÄ Lund 73:1 och 175:1 / L1988:5459 och L1988:5060. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2019–2020. Linnea Lidh.
- 2021:15 Kryptan 10. Fornlämning RAÄ Södra Sandby 93:1/Lämningsnr L1988:6337 Södra Sandby bytomt, Södra Sandby socken, Lunds kommun, Skåne län. Arkeologisk undersökning 2017. Linda Billström.
- 2021:16 Innerstaden 2:1, Magle Stora Kyrkogata, Stora Tomegatan och Agardhsgatan. Fornlämning RAÄ Lund 73:1/ L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2021. Imelda Bakunic Fridén.
- 2021:17 Björka by, Kulturhistoriskt underlag. Helsingborgs stad, Skåne län. 2021. Lena Hector och Carita Melchert.
- 2021:18 Flyinge 22:44, Lunds kommun. Antikvarisk medverkan 2021. Carita Melchert.
- 2021:19 Kv Paradis 56. RAÄ Lund 73:1/L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning och kontroll 2020–2021. Linnea Lidh.
- 2021:20 Kv Ängen 10. RAÄ Lund 73:1/L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2021. Linnea Lidh.
- 2021:21 Blåherremölla 1:2. Kristianstads kommun, Skåne län. Antikvarisk medverkan 2021. Carita Melchert.
- 2021:22 Kv Paradis 45. RAÄ Lund 73:1/L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk förundersökning 2021. Linnea Lidh.
- 2021:23 Örnans 1:6. Fornlämning RAÄ Örkened 64:1/L1991:5879. Örnans kulturresevat, Örkeneds socken, Osby kommun, Skåne län. Trädgårdsarkeologisk undersökning 2021. Aja Guldåker.
- 2021:24 Kv Sankt Thomas 39. RAÄ Lund 73:1/L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk förundersökning 2021. Aja Guldåker.
- 2021:25 Kv Svartbröder 1. RAÄ Lund 73:1/L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2019. Kristoffer Brink.

- 2021:26 Kv Winstrup 9. RAÄ Lund 73:1/L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2019. Kristoffer Brink.
- 2021:27 Vomb m.fl. RAÄ Vomb 7:1/L1988:7758. Vombs by, Lunds kommun. Arkeologisk schaktningsövervakning 2018–2019. Linda Billström & Imelda Bakunic Fridén
- 2021:28 Flyinge 22:50, Flyinge Kungsgård Personalbostad 12, Flyinge, Lunds kommun, Skåne län. Antikvarisk medverkan. Carita Melchert.
- 2021:29 Bergsjöholm 1:1, Bjersjöholms slott, Ystads kommun, Skåne län. Antikvarisk medverkan. Carita Melchert.
- 2021:30 Flyinge 22:40, Flyinge Kungsgård Chefsbostaden, Lunds kommun, Skåne län. Antikvarisk medverkan. Carita Melchert.
- 2021:31 Östarp 1:3, Bakugnen Gamlegård, Sjöbo kommun, Skåne län. Antikvarisk medverkan . Carita Melchert och Lena Hector
- 2021:32 Lund 73:1. RAÄ Lund 73:1/L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologiska schaktningsövervakningar 2019. Imelda Bakunic Fridén
- 2021:33 Kv Paradis 37. RAÄ Lund 73:1/L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2020. Adam Hultberg & Imelda Bakunic Fridén
- 2021:34 Mårtensstorget & Östra Mårtensgatan. RAÄ Lund 73:1/L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologiska schaktningsövervakningar 2020. Adam Hultberg & Imelda Bakunic Fridén
- 2021:35 Allhelgona Kyrkogata. RAÄ 73:1/L1988:5459. Lunds stad, Lunds kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning, 2018-19. Truls Månsson & Sebastian Boström.
- 2021:36 Kv Winstrup 4. RAÄ Lund 73:1/L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2021. Imelda Bakunic Fridén.
- 2021:37 Lund 73:1, RAÄ Lund 73:1/L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologiska schaktningsövervakningar 2018–2019. Imelda Bakunic Fridén
- 2021:38 Lund 73:1, RAÄ Lund 73:1/L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologiska schaktningsövervakningar 2018–2019. Imelda Bakunic Fridén
- 2021:39 Kv Klockaren 21. Fornlämning Dalby 40:1/ L1988:815. Dalby socken, Lunds kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2018. Imelda Bakunic Fridén
- 2021:40 Kv Sankt Clemens 1. Fornlämning RAÄ Lund 73:1 /L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2018. Imelda Bakunic Fridén
- 2021:41 Innerstaden 2:1, Hjortgatan m.fl.. Fornlämning RAÄ Lund 73:1 /L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2017. Kristoffer Brink
- 2021:42 Garveriet 2 m.fl., Veberöd, Veberöd socken, Lunds Kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2021. Adam Hultberg & Sebastian Boström.
- 2021:43 Svaneluckykan 1. Fornlämning RAÄ Lund 73:1 /L1988:5459_5317. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2021. Linnea Lidh.
- 2021:44 Kv Billegården 6. Lund 73:1 /L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2019. Imelda Bakunic Fridén